

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Index rerum omnium tam in duobus tractatibus de doctrina christ. et stuta
rel. quam in univ. philosophia contentarum - Ettenheim-Münster 106

Cartier, Gallus

[S.l.], [18. Jahrh.]

H

[urn:nbn:de:bsz:31-110995](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-110995)

Gravitatio. Quid sit, p. Phys. Univers. c. 4. §. 8. n. 170.

Gummi, cur Sulfuris seu Olei nomine donetur, Phys. partic. p. 1. c. 5. §. 2. n. 143.

Gustatus. Quid sit, et quodnam illius organum, Phys. partic. p. 2. c. 3. §. 10. n. 70.

Guttur. Quid sit, p. Phys. partic. p. 2. c. 3. §. 1. n. 32.

H.

Habitus. Quid illius nomine intelligatur, Metaph. p. 2. c. 3. §. 4. n. 172.

Habitus alii sunt Supernaturales et infusi; acquisiti alii; quid sint, ib. Habitus acquisitus alius est spiritualis, alius corporeus; rursus Habitus spiritualis est vel intellectualis vel moralis, ib. in quibus hi Habitus consistant, ib. n. 173. et 174.

Hesitatio, seu animi fluctuatio, quomodo ex cupiditate nascatur, p. Phys. partic. p. 2. c. 3. §. 12. n. 86.

Halo, id est, corona, quae cingit Sydera, quid sit, p. Phys. partic. p. 1. c. 3. §. 4. n. 155.

Hebdomas, seu Septimana, quid sit, p. Phys. partic. p. 1. c. 2. §. 8. n. 62.

Hesela, mons in Islandia; cur interdum ardeat, Phys. partic. p. 1. c. 4. §. 5. n. 133.

Hepar seu Jecur. Vid. Jecur.

Hilaritas. Ad quid utilis sit, Ethic. c. 3. §. 5. n. 66.

Hipparchus. Quis fuerit, Phys. partic. p. 1. c. 2. §. 8. n. 81. in not.

Homo secundum corpus unde oriatur, Phys. partic. p. 2. c. 2. §. 1. n. 22. Corporis hominis seu humani externarum partium Descriptio, ib. c. 3. §. 1. n. 30. et seqq. quomodo definitur. Log. p. 1. c. 5. n. 89.

Honestas. Quid sit, p. Ethic. c. 2. §. 5. n. 37.

Hora. Hora quid sint, Phys. partic. p. 1. c. 2. §. 8. n. 61.

Hora Canonica, quomodo definiantur, et quot sint, Tr. de Statu Relig. c. 11. n. 189. Ad horas Canonicas recitandas sub peccato mortali obligantur sub titulo Sacri Ordinis Clerici in Majoribus Ordinibus constituti, ib. n. 190. Sub titulo Beneficii Ecclesiastici omnes Beneficiati, sive Curati sive non Curati, qui actu Beneficii possessionem, et illius redditus, aut saltem illorum partem obtinent; item ii, qui primo aut secundo etiam anno fructus illius non percipiunt; item qui tenent, et quod tertiam saltem medietatem sustentationis Religionis Choro astincta omnes Religiosi et Moniales, exceptis Novitiis et Conversis laicis, ab hora professionis emissa; tenenturque est opinio eorum, qui dicuntur Religiosos Professores, si horas Canonicas in Choro non recitant, haud teneri sub mor-

tali ad eorundem privatam recitationem, ibid. n. 191. et
seqq. In Ecclesiis Cathedralibus, Collegiatis, et Regulari-
 um sub gravi peccato publica sunt recitanda à personis ad id
 destinatis, ib. §. 2. n. 198. Unde Superiores, et Praelati Ecclē-
 siarum, in quibus est consuetudo officium divinum publice
 recitandi, sub mortali peccato tenentur curare, ut quotidie
 ibid ita recitentur; qui, si muneris hoc desint, hanc obligatio-
 nem subditos erit, ib. n. 199. Peccat mortaliter Praela-
 tus Ecclesiae Choro addicta, si ejus inventiā aut convenientiā
 omittatur etiam unica die Matutinum cum laudibus,
 aut reliqua seu minores hora, seu si unam tantum ex
 minoribus praetermitti sinat, ib. n. 200. Nullus Religio-
 sus in particulari per se tenetur sub mortali horas Canoni-
 cas cum aliis in Choro persolvere; per accidens tamen Re-
 ligiosus ad id teneri potest. Clericus autem saecularis ad
 Chorum deputatus tenetur sub mortali eas cum aliis in
 Choro persolvere, ib. n. 201. et seqq. Nulla obligatio Re-
 ligiosis incumbit praesertim in Choro, cum in Monasterio adeo
 pauci sunt Religiosi, ut vel quatuor saltem commode
 non possint convenire, ib. n. 204. Sciens est de Clericis sa-
 cularibus ad Chorum deputatis; hi enim, etsi tres tantum
 aut duo essent, non tamen eximuntur à publica hora-
 rum Canoniarum recitatione, ib. n. 205. Recitatio hu-
 jusmodi publici divini officii debet sub mortali fieri in Tem-
 ples ad munus istud destinatis, ib. n. 206. In privata
 horarum Canoniarum recitatione non est peccatum morta-
 le anticipare, vel etiam differre absque causa, dummodo
 totum officium absolvatur ante medium noctis sequentis di-
 ci, nisi forte id fieret ordinariè aut consuetudinariè inso-
 lentiā, ib. §. 3. n. 208. Absque ullā rationabili causā
 quandoque transgredi notabiliter statuta tempora est ve-
 niale, ibid. Quā hora Matutinum et Laudes anticipari, et
 post diei dici possint, ib. n. 209. Qui celebrat Missam ante
 recitatum Matutinum non tantum non peccat mortaliter,
 sed neque venialiter, si adsit justa causa, ibid. n. 212.
 Hora Canonica sub mortali recitanda sunt integra, id est,
 nihil notabile omittendo, ib. §. 4. n. 215. Pars notabilis
 horarum Canoniarum, et cuius omnis sufficit ad pecca-
 tum mortale, rectè statuitur una hora minor, vel alia
 pars aequalens, ib. n. 216. Qui omittit totas Vesperas
 Sabbato sancto, peccat mortaliter, ut et qui mortuam
 tantum horam partem recitat cetera omittens, ib. n. 217.
 Clericus seu Religiosus tardè ad Chorum veniens tenetur
 repetere quod jam ibi imbutum fuit, si illud valde nota-
 bile sit; si vero parum, ut v. g. unus vel duo psalmi in Ma-
 tutino, probabile est cum non teneri repetere, ib. n. 218.
 Occupatus in ministeriis ad Chorum pertinentibus satisfi-

cit obligationi recitandi horas, etsi interim nec cantaverit,
 nec audiverit, ib. n. 219. Qui solo organo vel alio instru-
 mento sine voce humana resonat dum alii cantant, debet
 submissa voce supplere; id tamen negant aliqui, volunt-
 que, etiam, ut quando v.g. Vespera musicaliter decantan-
 tur, praesentes choristas satisfacere, dummodo religiosè assis-
 tant, et attendant, ib. n. 220. Qui in choro recitat par-
 tem suam, et attendit, quantum potest, nec tamen audit par-
 tem alterius chori, secundum aliquos non satisfacit obliga-
 tioni suae recitandi horas canonicas, secundum alios autem
 satisfacit; tutius tamen est sequi priorem opinionem, ib.
n. 221. Qui utuntur Breviario Romano non tenentur
 in choro recitare Officia B. V. Defunctorum, p. illis diebus,
 quibus illorum recitatio annotatur. Quantum vero ad eos,
 qui Breviario Monastico utuntur, spectanda sunt locorum
 consuetudines. Extra chorum vero nulla est dictarum
 precum obligatio praeter officium Defunctorum in die Com-
 memoracionis omnium Defunctorum, litanias in festo
 S. Marii, et in diebus rogationum, prout probabilior est opi-
 nio, ib. n. 222. Astrictus Breviario Romano, si ex
 Monastico horas suas canonicas recitaverit, peccat mortali-
 ter, ib. d. 5. n. 224. at è contra Monastico Breviario astric-
 tus probabiliter ex Breviario Romano eadem recitare po-
 terit; praesertim si justa causa adsit, ibid. Non debet
 a quoque peccati mortalis, qui aliquoties per annum unum
 officium pro alio recitat, ib. n. 225. Qui per errorem
 incepit recitare officium alterius diei, et post aliquas jam
 recitatas horas errorem advertit, satisfacit, si errorem corri-
 gat in horis, quae restant; nec requiritur, ut recitatae horae
 repetantur, dummodo subiiciatur commemoratio de festo,
 de quo recitandum erat officium, ib. n. 226.
 Extra chorum horas canonicas et partes earum transponere abs-
 que rationabili causa, est veniale tantum, ib. d. 5. n. 229.
 ex causa rationabili vero, nullum, ib.
 Horam canonicam inceptam interrompere absque rationa-
 bili causa, etiam per multas horas, per se est tantum venia-
 le, ex rationabili causa vero nullum, ib. n. 30. et seq.
 Ad horas canonicas non requiritur formalis et expressa
 intentio, sed sufficit habitualis et implicita eas recitandi,
 seu divinum illud officium Deo offerendi pro Ecclesia uni-
 versali, non autem pro se ipso aut alio particulari seu pri-
 vato, nisi quoad fructus accidentales, p. ib. d. 7. n. 235. et 236.
 Ad satisfaciendum obligationi in recitatione horarum ca-
 nonicarum requiritur attentio externa, ib. n. 238. Merito
 improbat opinionis eorum, qui docent, nullam sub gravi pecca-
 to requiri attentionem internam in recitandis horis canonicis,

ib. n. 242. Causa exsuscitantes à recitatione horarum
 Canonicarum sunt 1° gravis morbus; 2° summi momenti oc-
 cupatio; 3° impotentia; 4° dispensatio, ib. d. 8. n. 244. et seq.
 Clericus Beneficiatus ex culpa recitationem Breviarii omit-
 tens tenetur ad restitutionem pro rata omissionis horarum
 Canonicarum, ib. d. 9. n. 252. Haec restitutio erit sufficiens,
 cuiusque demum fiat, immo ad piam causam applice-
 tur, ibid.

Officio Canonico nec adere aliquid, nec eius ritum mutare
 licet, ibid. n. 254. Longè probabilius est, Regulares ad fes-
 ta Dioecessana obligari, ibid.

Horizon. Quid sit, p. Phys. part. p. i. c. i. d. i. n. 4. et quatuorplex,
ib. n. 9.

Horror. Quid, et ad quid nobis bonus sit, Ethic. c. 3. d. 3. n. 53.

Hospitalitas, p. Ethic. c. 2. d. 3. n. 30.

Humanitas, Quid p. Ethic. c. 2. d. 3. n. 30.

Humerus, pars corporis humani, p. Phys. part. p. 2. c. 3. d. i. n. 34.

Humilitas, Quid sit, p. Ethic. c. 2. d. 5. n. 38.

Hydrargyrum, seu visum Argentum, ejus natura, p. Phys.
 part. p. i. c. 5. d. 4. n. 189. et 166.

Hydrographia, Quid p. Phys. part. p. i. c. 4. d. i. n. 109.

Hydrostatica, Quid sit, p. Phys. univers. c. 4. d. 3. n. 124. et 169.

Hypochondriaca latera Epigastrica regionis, Quid p. Phys. par-
 tic. p. 2. c. 3. d. i. n. 33.

Hypogastrium, Quid sit, p. Phys. part. p. 2. c. 3. d. i. n. 33.

Hypomochlion. Quid sit, p. Vide Fulcrum.

Hypostasis. Quid sit, p. Metaph. p. i. c. 3. n. 29. Vid: Subsisten-
 tia.

J.

Idea, seu perceptio, vel apprehensio, est prima cogitationis,
 seu operationis Mentis species, Log. p. i. n. 37. Idea.

et perceptio proprie in Scholis sumitur, licet proprie idem
 non sint; perceptio enim est simplex objecti cognitio seu
 apprehensio; idea vero est objectum ipsum mente conceptum,
ib. c. i. n. 38. Idea seu perceptio duplex est, scilicet in-

tellectiva pura, et imaginativa; quid utraque sit, et quodnam
 inter eas discrimen, ib. n. 39. et 40. Cartesii triplex Idea-
rum species, innata scilicet, adventitia, et factitia, ib. n. 42.

Idea alia est simplex, alia complexa, ibid. c. 2. n. 44. Idea
 sive simplex, sive complexa vera esse potest, ib. c. 2. n. 45.

Idea sive simplex sive complexa proprie et formaliter lo-

4 Humiditas seu Humi-
dum corpus. Omne hu-
 midum etiam fluidum
 est, non vero omne
 fluidum est humidum.
Phys. univ. c. 8. d. 7. n.
230. Quid sit corpus
 humidum, et in quo
 ejus natura consistat,
ibid.